

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Petra Mikeše a Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **F. Š.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje**, se sídlem Škroupova 1760/18, Plzeň, o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 25. 6. 2021, čj. 57 A 81/2021-10,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá**.
- II.** Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Žalovanému se náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce se žalobou domáhal ochrany proti nečinnosti žalovaného při poskytování informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Současně požádal, aby jej soud osvobodil od soudních poplatků, ustanovil mu zástupce a vydal předběžné opatření, dle něhož měl žalovaný předat do úschovy soudu „dokumenty vedené na žalobce“ při výkonu informační povinnosti.

[2] Žádost o osvobození od soudních poplatků Krajský soud v Plzni zamítl shora označeným usnesením, které zdůvodnil tím, že žalobce vede značné množství obdobných sporů, které se netýkají jeho životní sféry a jsou projevem jeho zájmu o veřejné záležitosti. V takovém případě je na něm, aby náklady s nimi spojené nesl sám. Kvůli nesplnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků rovněž zamítl jeho návrh na ustanovení zástupce. Návrh na vydání předběžného opatření krajský soud zamítl s ohledem na judikaturu Nejvyššího správního soudu kvůli tomu, že žalobce nijak nespécifikoval a nedoložil, že by mu hrozil vnik vážné újmy, která by měla souvislost s předmětem řízení.

[3] Proti usnesení krajského soudu podal žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížnost, ve které tvrdí, že se dlouhodobě zabývá legislativou v oblasti veřejné správy. Po žalovaném požadoval informace ve veřejném zájmu, přičemž se jedná o výkon jeho základního politického práva. Krajský soud mu zamítnutím žádosti o osvobození od soudních poplatků a návrhu na ustanovení zástupce zamezil přístup k soudu. Argumentace o tom, že požadované informace nespádají do jeho životní sféry, je výrazem soudní arogance nesouladným s principem právního státu. Stěžovatel současně navrhl, aby Nejvyšší správní soud přikázal věc k projednání a rozhodnutí jinému senátu krajského soudu.

[4] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

[5] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v mezích rozsahu kasační stížnosti a v ní uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Úvodem Nejvyšší správní soud uvádí, že podle svého obsahu kasační stížnost zjevně směřuje jen proti rozhodnutí krajského soudu o žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a návrhu na ustanovení zástupce.

[8] Relevantní právní úpravu pro nyní posuzovanou věc představuje § 36 odst. 3 věta první s. ř. s., dle kterého *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků* a § 35 odst. 10 věta první před středníkem, podle kterého *navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát*.

[9] Nejvyšší správní soud úvodem připomíná, že účelem institutu osvobození od soudních poplatků je ochrana práv účastníka řízení, pokud by mu mohla vzniknout vážná újma na jeho právech v důsledku nedostatku finančních prostředků, který by mu v důsledku neschopnosti zaplatit soudní poplatek bránil účinně chránit svá práva v řízení před soudem. Smyslem tohoto institutu není kompenzovat navrhovateli (žalobci) finanční zátěž spojenou se soudním řízením, ale zajistit přístup k soudu (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 24. 8. 2010, čj. 1 As 23/2009-95, č. 2163/2011 Sb. NSS, a usnesení ze dne 25. 1. 2005, čj. 7 Azs 343/2004-50, č. 537/2005 Sb. NSS). Krajský soud v nyní posuzované věci vyšel zejm. z judikatury zdejšího soudu, dle které i v případě nemajetného účastníka řízení není osvobození od soudních poplatků namísto, pokud vede množství sporů s veřejnými institucemi, které se bezprostředně netýkají jeho životní sféry, ale jsou vyvolané jeho zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí (viz rozsudek NSS ze dne 26. 10. 2011, čj. 7 As 101/2011-66, č. 2601/2012 Sb. NSS).

[10] Stěžovatel v kasační stížnosti sám připouští, že jeho žádost o informace byla motivována jeho zájmem o veřejné záležitosti a netvrdí, že by se dané informace měly jakkoliv týkat jeho životní sféry (jeho majetku, životních podmínek apod.). I Nejvyššímu správnímu soudu je z jeho úřední činnosti známo, že stěžovatel zahajuje značné množství obdobných sporů napříč soudy po celé České republice (jen kasačních stížností NSS eviduje již více než 400). Jakkoliv soudy nemohou bránit stěžovateli v tom, aby se domáhal svého politického práva a z něj tvrzených nároků soudní cestou, s ohledem na popsání skutečnosti je zcela namísto, aby nesl s tím spojené výdaje na úhradu soudních poplatků (k obdobným závěrům v nedávné době dospěl NSS shodně v řadě obdobných řízení vedených stěžovatelem – viz např. rozsudky ze dne 21. 7. 2021, čj. 6 As 196/2021-14, ze dne 30. 7. 2021, čj. 4 As 223/2021-18, ze dne 6. 12. 2021,

pokračování

čj. 5 As 181/2021-13, anebo ze dne 10. 8. 2021, čj. 1 As 233/2021-12). Závěry krajského soudu, které jsou s ohledem na skutkové okolnosti této věci zcela příléhavé, ani nepředstavují nepřípustné omezení stěžovatelova práva na přístup soudu, což plyne z ustálené rozhodovací praxe Ústavního soudu (viz usnesení ze dne 16. 9. 2015, sp. zn. IV. ÚS 978/15, ze dne 26. 1. 2016, sp. zn. II. ÚS 3378/15, ze dne 2. 5. 2017, sp. zn. II. ÚS 3928/16, a ze dne 18. 7. 2017, sp. zn. III. ÚS 1837/17). Námitka stěžovatele, dle níž rozsudek krajského soudu představuje „výraz soudní arogance“ proto není důvodná.

[11] Vzhledem k tomu, že stěžovatel nesplnil základní předpoklad pro osvobození od soudních poplatků, nemohl mu být pro řízení o žalobě ustanoven ani zástupce (§ 35 odst. 10 věta první s. ř. s.). V řízení o žalobě nadto není zastoupení advokátem povinné (pro úplnost srov. např. rozsudek NSS ze dne 17. 9. 2015, čj. 1 As 197/2015-19). Krajský soud tedy nepochybil ani v případě neustanovení zástupce z řad advokátů.

[12] K návrhu stěžovatele na přikázání věci jinému senátu krajského soudu Nejvyšší správní soud uvádí, že soudní řád správní (na rozdíl od občanského soudního řádu) v § 9 umožňuje přikázání věci toliko jinému soudu, nikoli jinému soudci, potažmo jinému senátu téhož soudu. Z povahy věci proto Nejvyšší správní soud (shodně jako např. ve věci téhož stěžovatele vedené u zdejšího soudu pod sp. zn. 9 As 127/2021) k tomuto návrhu přistoupil jako ke kasačnímu důvodu podřaditelnému pod § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., tj. tvrzené zmatečnosti soudního řízení, spočívající v tom, že v něm pro svou podjatost rozhodovali vyloučení soudci. Z kasační stížnosti je zřejmé, že stěžovatel spatřuje důvod podjatosti v procesním postupu v řízení. Ten však podle § 8 odst. 1, věty třetí s. ř. s. nemůže být důvodem k vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci (srov. usnesení NSS ze dne 18. 6. 2003, čj. Nao 25/2003-47).

[13] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené shledal stěžovatelem uplatněné námitky nedůvodnými, a kasační stížnost proto dle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[14] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v řízení úspěch, a právo na náhradu nákladů řízení proto nemá. Žalovanému, který měl ve věci úspěch, náklady nevznikly, proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 19. srpna 2021

Milan Podhrázký
předseda senátu